

HELSINGIN KÄRÄJÄOIKEUS

Laamanni

21.2.2014

SISÄMINISTERIÖ

27. 03. 2014

INRIKESMINISTERIET

Sisäministeriö
PL 26
00023 VALTIONEUVOSTO

hare@intermin.fi

maahanmuutto-osasto@intermin.fi

Viite: Sisäministeriön lausuntopyyntö 13.2.2014 ulkomaalaislain ym. muutoksista

Helsingin käräjäoikeus esittää seuraavaa.

Käräjäoikeus kannattaa luonnoksessa valittua ratkaisua, että ulkomaalaislaissa säilyy rakenne, jonka mukaan säilöön ottamisen edellytykset koskevat lähtökohtaisesti kaikkia ulkomaisia henkilöitä. Turvapaikanhakijat eivät tarvitse omaa erillistä lakia. Erilliset lait voisivat aiheuttaa aiheettomia turvapaikkahakemuksia ja samalla tarpeettomia tulkintaongelmia.

Luonnoksen esitys ulkomaalaislain 121 §:n 3 kohdan sanamuodosta vastaa entistä sanamuotoa paremmin kyseisen lainkohdan nykytulkintaa ja käräjäoikeus kannattaa muutosta.

Luonnoksen esitys ulkomaalaislain uudesta 121 §:n 4 kohdasta voi aiheuttaa käräjäoikeudessa käytännön arviointiongelmia, mutta säännöstä ei voine muotoilla siten, että ongelma poistuisi.

Käräjäoikeus kannattaa luonnoksessa esitettyä videoneuvottelun käyttöönottoa. Helsingin käräjäoikeus käyttää päivittäin videoneuvottelua pakkokeinolain mukaisissa vangitsemisen uudelleen käsittelyissä ja ongelmat niissä ovat olleet vähäisiä. Pakkokeinolain vangitsemisen uudelleen käsittelyssä on lisäksi säännös, että vangittua ei ole tarpeen kuulla henkilökohtaisesti, jos hän ilmoittaa, että kuuleminen ei ole tarpeen. Ulkomaalaislain säilöissäpitämiskäsittelyissä on tavallista, että säilöön otettu ei haluaisi tulla henkilökohtaisesti käsittelyyn ja että hänellä ei ole henkilökohtaisesti mitään lausuttavaa asiassa. Käräjäoikeudessa käytetään ulkomaalaisasioihin erikoistuneita avustajia ja he kykenevät esittämään kaikki käsittelyn kannalta tarpeelliset seikat ja perusteet. On lisäksi tavanomaista, että olosuhteet eivät ole muuttuneet edellisestä asian käsittelystä. Jos säilöön otettu ei osallistu istuntoon, sinne ei tarvitse tilata tulkkia, mikä aiheuttaa säästöä tulkkauskustannuksissa. Käräjäoikeus esittää, että säilöön ottamisen uudelleen käsittelyä koskevaan 128 §:ään lisätään seuraava uusi momentti: ”Säilöön otetun ulkomaalaisen ei ole tarpeen olla läsnä käräjäoikeudessa henkilökohtaisesti tai videoneuvottelun avulla, jos hän tai hänen avustajansa ilmoittaa, että osallistuminen ei ole tarpeen.”

Ulkomaisen henkilön säilöön ottamisesta ja uudelleen käsittelystä päättää aina säilöön otetun säilyttämispaikkakunnan käräjäoikeus. Jos videoneuvottelu otetaan käyttöön, säilyttämispaikalla on aikaisempaa vähäisempi yhteys käsittelevän käräjäoikeuden sijaintipaikkaan. Vuoden 2014 loppupuolella otetaan käyttöön Joutsenon säilöönottoyksikkö. Kahden säilöönottoyksikön tilanteessa on mahdollista, että säilöön otettua ulkomaalaista siirretään säilöönottoyksiköstä toiseen pikaisellakin aikataululla. Tällöin voisi käsittelevän käräjäoikeuden vaihtuminen aiheuttaa ongelmia muun muassa istuntojärjestelyjen, tulkin ja avustajan muutosten vuoksi. Sen vuoksi olisi syytä olla käsittelevän tuomioistuimen osalta lisäsäännös, joka mahdollistaisi myös aikaisemman säilyttämispaikan käräjäoikeuden käsittelyn. Käräjäoikeus esittää, että ulkomaalaislain 128 §:ään lisätään seuraava uusi momentti: ”Erityisestä syystä säilöön otetun aikaisemman säilyttämispaikan käräjäoikeus on toimivaltainen käsittelemään asian.”

Käräjäoikeus kannattaa säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain 26 §:n ehdotettua muutosta, joka selkiyttää tulkintaa siitä mitkä asiat voivat olla muutoksenhaun kohteena.

Lausunnon on valmistellut käräjätuomari Jukka Jaakkola.

Laamanni

Eero Takkunen